



**Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Storvegen 5
2420 Trysil

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 62 55 11 87
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/fulufjellet>

NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE
Postboks 6315 Torgarden
7491 TRONDHEIM

Saksbehandler Ariane Bekk Norstad

Vår ref. 2020/5942 432.3

Deres ref. 20/00154-6 Dato 17.06.2021

Delegert sak - Fulufjellet NP - Fregn NR - Dispensasjon - Motorferdsel - 2021 - fly - geofysiske målinger - Norges geologiske undersøkelse (NGU)

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet v/nasjonalparkforvalter gir, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, Norges Geologiske undersøkelse (NGU) dispensasjon - fra Forskrift om Fulufjellet nasjonalpark med forbud mot lavtflyving og Forskriften om Fregn naturreservat med forbud mot forstyrrelse av dyrelivet, til å gjennomføre lavtflyging under 300 meter - for utføring av geofysiske målinger fra fly. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

1. Lavtflyging kan bare skje i perioden fra 1. juli frem til 15. november 2021. Flygingen bør helst gjennomføres så sent som mulig i juli måned for å ta størst mulig hensyn til dyre- og fuglelivet.
2. Før flyvingen i naturreservatet finner sted skal Statens naturoppsyn (SNO) v/ Runa Skyrud varsles - tlf.: 950 77 606.
3. I Fulufjellet nasjonalpark, et område som er viktig for friluftsliv, bør det unngås flyving i helger og fellesferien så langt det er mulig.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Nasjonalparkstyret for Fulufjellet.

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.

Dokumenter i saken

- Søknad fra NGU med tilhørende kartvedlegg, datert 04.06.2021.
- Retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyving i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse, datert 13.08.2014.

Saksopplysninger

Norges Geologiske Undersøkelse (NGU) skriver i sin søknad, datert 04.06.2021, at de i perioden juni til september 2021 skal utføre geofysiske målinger fra fly – blant annet i Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat.

De fikk opprinnelig godkjenning for dette oppdraget i 2020, i vedtak datert 07.07.2020. På grunn av covid19-restriksjoner kunne imidlertid ikke oppdraget gjennomføres i 2020 og NGU søker dermed om en videreføring av søknaden fra 2020 over til 2021.



De bemerker at kvaliteten på de geofysiske målingene er avhengig av flyhøyde, og at gunstigste flyhøyde er 50 – 60 meter. De søker derfor om å fly med 60 meters høyde i ubebygde og grisgrendte strøk.

Videre i søknaden skriver de følgende:

Formålet med disse målingene er primært generell geologisk kartlegging. Selve målingene foregår ved at flyet flyr i parallelle linjer i retning ca. øst-vest på en konstant høyde 60 meter over bakken.

Flyet har målesonde som registrerer variasjoner i jordens magnetfelt og variasjoner i den elektriske ledningsevnen i berggrunnen. I tillegg blir det samlet inn informasjon om radioaktive elementer i bakken.

De radiometriske målingene viser hvor radioaktive bergarter opptrer. Slike bergarter avgir den radioaktive gassen radon som er et helseproblem i boliger. Radioaktive bergarter er på den andre siden gunstig med hensyn på produksjon av grunnvarme. Denne energiformen blir stadig mer økonomisk etter hvert som energiprisene stiger. Ledningsevne kan karakterisere for eksempel svartskifer, som kan inneholde helsefarlige tungmetaller som anrikes i planter fra de områdene.

Med disse målingene får forskerne også et detaljert bilde av geologien. Resultatene fra denne undersøkelsen kan først og fremst benyttes ved geologisk kartlegging og mineralundersøkelser, men også ved grunnvanns-undersøkelser, kartlegging av eventuell fare for radon i hus og kartlegging av svakhetssoner i fjell som kan være problematiske ved eventuell tunnelbygging.

Målingene binder sammen områder som er målt i detalj med helikopter/fly tidligere som Røros, Folldal, Rondane og området sør for det omsøkte området.

Det er av stor betydning at disse målingene gjennomføres i sommerhalvåret-tidlig høst når bakken ikke er dekket med snø.

[..]

NGU vil forsøke å utføre målingene i nært samarbeid med lokalbefolkningen. Dersom målingene er uforenelig med annen aktivitet, ønsker NGU å bli kontaktet slik at mindre justeringer i måleopplegget kan gjøres.

Hjemmelsgrunnlag

• Myndighet

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ble orientert om søknaden i digitalt styremøte 09.06.2021. Søknaden blir behandlet administrativt i tråd med Vedtekter for nasjonalparkstyret for Fulufjellet gjeldende fra 18. august 2015, samt etter dialog og i enighet med styreleder. Saken refereres til nasjonalparkstyret.

• Verneformål – Forskrift

Fulufjellet Nasjonalpark

§ 1. Formål

Formålet med Fulufjellet nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder særegne, representative økosystem som er uten tyngre naturinngrep, herunder artsfattig fjellvegetasjon og artsrik barskog.

Videre er formålet med nasjonalparken å ta vare på:

- *et inngrepsfritt skog- og fjellområde som en del av et stort, helhetlig og særpreget økosystem i grensetraktene*
- *storslåtte landskapsformer bl.a. med særpregede og blokkrike juv*
- *naturmangfoldet med et egenartet plante-, sopp- og dyreliv, herunder innslag av høyereliggende barskog med naturpreg, og med arter som; sjokoladekjuke og sibirkjuke*
- *kulturminner.*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3. Vernebestemmelser



I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorisert ferdsel til lands og til vanns, herunder bruk av luftfartøy lavere enn 300 meter over bakken, er forbudt.

7. Forurensning

7.2 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er forbudt.

§ 4. Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48

Fregn Naturreservat

§ 1. Formål

Formålet med Fregn naturreservat er å bevare et naturskogspreget barskogsområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Videre er formålet å ta vare på variasjonsbredden i økosystemer, naturtyper, arter og genetisk mangfold. Av spesielle kvaliteter har området store arealer med gammel furu- og granskog på kalkrik grunn med et rikt artsmangfold. Området er på grunn av sin naturtilstand, produktivitet og egenart av særskilt naturvitenskapelig betydning.

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- 1. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.*
- 2. Miljødirektoratet kan ved forskrift forby eller regulere ferdsel som kan skade naturmiljøet.*
- 3. Sykling og bruk av hest er forbudt.*

§ 8. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

• **Forvaltningsplan for Fulufjellet nasjonalpark**

Forvaltningsplanen gir føringer for hvordan verneforskriften skal tolkes og praktiseres. I forvaltningsplanen gis det blant annet en oversikt over dyrelivet som er registrert innenfor nasjonalparkens grenser. Her fremgår det også at noen av dyreartene som er påvist her enten er regelmessig eller sporadisk oppført på Norsk rødliste for arter. Det er påvist forholdsvis få rødlistearter blant fuglene, men hønsehauk finnes på lista sammen med alle de fire store rovdyrartene brunbjørn, jerv, ulv og gaupe.

I forvaltningsplanen synliggjøres også ulike brukerinteresser i området, og i denne sammenheng kan særlig nevnes jakt og fiske, ferdsel og friluftsliv, og motorferdsel. Det er en generell dyrelivsfredning i nasjonalparken. Fredningen omfatter også unødige forstyrrelser og skade eller ødeleggelse av hi-, hekke-, yngle- og gyteplasser. Når det kommer til prinsipper/målsettinger knyttet til ferdsel og friluftsliv, så er dette basert på kunne tilby «opplevelser som forutsetter urørt eller lite påvirket natur («villmarksopplevelser»), stillhet og ro, muligheter for ensomhet, kunne klare seg selv og ta seg fram selv, frihet fra urbant preg osv». Om motorferdsel står det følgende i forvaltningsplanen (s. 31):

Stillhet og fravær av motordur og motoriserte kjøretøyer og luftfartøyer er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Motorisert ferdsel utgjør et støyforurensningsproblem og står i motsetning til opplevelsen av naturens egne lyder. Det er derfor et overordnet mål å holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparker på et minimum, og begrense denne til det strengt nødvendige.



Utgangspunktet er derfor at all motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt i Fulufjellet nasjonalpark. Denne hovedbestemmelsen, unntaksbestemmelsene som er nedfelt i verneforskriftens § 3 punktene 6.2 og 6.3 og praktiseringen av disse må sees i lys av denne overordnede retningslinjen.

- **Besøksstrategi for Fulufjellets nasjonalparker**

Formålet med besøksstrategien for Fulufjellets nasjonalparker er å ha en plan for hvordan nasjonalparkforvaltningen i det helhetlige Fulufjellet sammen skal møte de besøkende, slik at opplevelsen for disse i et grenseoverskridende svensk-norsk nasjonalparkområde blir størst mulig. Videre er målet å øke den lokale verdiskapingen på begge sider av grensen, samtidig som forståelse for vernet økes og verneverdiene ivaretas. Besøksstrategien bygger på de respektive nasjonalparkenes forvaltningsplaner, og er samtidig et likestilt tillegg til disse.

I besøksstrategien er det blant annet vist til at «det viktigste motivet for å besøke områdene er å få oppleve natur og villmark, samt å føle frihet, fred og ro. Det vil derfor være viktig å bevare det urørte og lite menneskepåvirkede preget i Fulufjellet, samtidig som at det vil være naturlig å opprettholde dagens verneverdier som viktig hekke-, yngle- og leveområder for sårbare og sjeldne arter som er avhengig av store og inngrepssvake områder. Dette vil bidra til å styrke verneformålet for nasjonalparkene».

- **Retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyving i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse**

I dispensasjonssøknaden henvises det til dokumentet *Retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyging i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse*, datert 13.08.2014 (vedlagt).

Det er en generell målsetning å begrense den motoriserte ferdselen i nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservater. I en rekke av verneområdene er det fastsatt forbud mot lavtflyving under 300 meter. Restriksjonene på lavtflyving er bl.a. satt av hensyn til at allmennheten skal ha adgang til naturopplevelser og friluftsliv uten forstyrrelser, og av hensyn til dyre- og fugleliv. Klima- og miljødepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har i denne forbindelse utarbeidet dette skrevet - for å klargjøre dispensasjonsadgangen i verneområder, for lavtflyving til geofysisk kartlegging av landarealet.

I skrevet vises det til mulig begrunnelse for innvilgning av dispensasjon for det nevnte tiltaket og tilhørende vilkår som kan være aktuelle å stille til vedtaket.

- **Naturmangfoldloven (nml)**

Den enkelte verneforskrift regulerer adgangen til å gi dispensasjon fra de ulike restriksjonene som er fastsatt i verneområdene. Tiltak som ikke er regulert i forskriftens spesifikke dispensasjonsbestemmelser må vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften/ etter naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 første ledd fastsetter at det kan gis dispensasjon for tiltak som enten:

- Ikke strider mot verneformålet og som ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller
- Er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser eller
- Er nødvendig av hensyn til sikkerhet.

Det er imidlertid viktig å påpeke at dispensasjon ikke må gis, selv om vilkårene er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.



Dispensasjonssaken må i tillegg vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Vurdering

NGU har søkt om tillatelse til motorferdsel som er i strid med vernebestemmelsene i forskriften til både Fulufjellet nasjonalpark med forbud mot lavtflyving og forskriften til Fregn naturreservat med forbud mot forstyrrelse av dyrelivet. Tiltaket er heller ikke hjemlet i verneforskriftene på annen måte.

Naturmangfoldloven har en generell dispensasjonsbestemmelse i § 48, som åpner for at det kan gis dispensasjon fra verneforskrifter for naturvernområder dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensyn til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Verneforskriften for Fulufjellet § 4 og for Fregn § 8, er likelydende med den generelle dispensasjonsbestemmelsen § 48 i naturmangfoldloven.

Ved vurdering av søknader opp mot vilkårene i nml § 48, er det i første rekke tiltakets negative konsekvenser som er av betydning for om dispensasjon kan gis, selv om det i forarbeidene til bestemmelsen (Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 424) er vist til at det er anledning til å føre en noe lempeligere praktisering av vilkårene der tiltak har et vitenskapelig formål. Det er etter dette dispensasjonsalternativet altså kun i begrenset grad rom for å foreta en skjønnsmessig avveining mellom tiltakets vitenskapelige og samfunnsnyttige formål og tiltakets skadevirkninger.

Det er en generell målsetning å begrense den motoriserte ferdselen i nasjonalparker, landskapsvernområder og naturreservater. Restriksjonene på lavtflyving er bl.a. satt av hensyn til at allmennheten skal ha adgang til naturopplevelser og friluftsliv uten forstyrrelser, og av hensyn til dyre- og fugleliv. Når det gjelder lavtflyvingsproblematikk og forhold til sårbart dyreliv er kunnskapsgrunnlaget begrenset. Noe er imidlertid kjent og fremgår av vurderingen av kunnskapsgrunnlaget i delkapittelet under, jf. nml § 8.

I sitt retningslinjeskriv for behandling av denne typen saker, datert 13.08.2014, skrev Klima- og miljødepartementet (KLD) at:

Ved behandling av søknader skal forvaltningsmyndigheten i første rekke vurdere om overflyvningen kan tillates etter § 48 første alternativ. I områder hvor friluftsliv ikke er del av verneformålet, og hvor flyving kan skje på tidspunkter hvor mulige skadevirkninger for dyre- og fugleliv ikke er nevneverdige, vil det kunne være adgang til dispensasjon etter dette alternativet. Lavtflyving i forbindelse med geofysisk kartlegging vil normalt skje i lav høyde og med mange overflyvninger på kort tid. Det vil derfor forekomme at NGUs lavtflyvning ikke vil falle inn under adgangen til å gi dispensasjon etter § 48 første alternativ, selv om tiltaket har et vitenskapelig formål. Dette fordi konflikten med friluftslivsinteressene vurderes å bli for stor, eller fordi det kan være betydelig usikkerhet knyttet til påvirkningen på sårbart dyre- eller fugleliv.

I saker hvor det ikke kan gis dispensasjon etter § 48 første ledd skal søknaden vurderes etter § 48 første ledd annet alternativ som gir adgang til dispensasjon "dersom vesentlige samfunnsinteresser ... gjør det nødvendig".

I denne saken må det gjøres en todelt vurdering. En vurdering for påvirkningen på dyrelivet i både nasjonalparken og naturreservatet, og en egen vurdering sett opp mot påvirkningen på det formålsfestede uforstyrrede friluftslivet i Fulufjellet nasjonalpark, jf. § 1 i verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark.

I vurdering av søknaden må det legges vekt på at departementet skrev følgende retningslinjer:



Forvaltningsmyndigheten skal legge til grunn at gjennomføring av geofysisk kartlegging av landarealet, der også verneområdene inngår, er å anse som en "vesentlig samfunnsinteresse".

Det er en vesentlig samfunnsinteresse at det gjennomføres en mest mulig fullstendig geologisk og geofysisk kartlegging av det norske fastlandsarealet, der også verneområdene kartlegges. Inkludering av verneområdene i kartleggingen er nødvendig for at kartgrunnlaget skal bli fullstendig. NGUs flatedekkende kartlegging av Norges fastland inngår i de nasjonale forpliktelser Norge har til å levere data og kunnskap på europeisk nivå i tråd med INSPIRE-direktivet. Videre har Norge et utstrakt samarbeid med Sverige, Finland og Russland om felles forståelse av regional geologi og felles ressursforvaltning av bl.a. grunnvann. Dersom det ikke åpnes for kartlegging inne i verneområdene blir kvaliteten på det norske kartgrunnlaget vesentlig dårligere også utenfor verneområdene. NGUs geofysiske kartlegging gir kunnskap om eventuell radonfare fra uranholdige bergarter i tillegg til eventuelt radioaktivt nedfall. Dette er opplysninger som er viktige for miljøovervåkingen. Kartleggingen gir økt kunnskap om det geologiske naturmangfoldet, og kan dermed styrke kunnskapen om verneområdene som kan være av betydning for forvaltningen.

Det er også en vesentlig samfunnsinteresse å beholde verneområdene intakte uten tekniske inngrep. Geofysisk kartlegging fra fly vil ikke etterlate spor etter inngrep. Geofysisk kartlegging skal ikke danne grunnlag for videre kommersiell mineralleting, mineralundersøkelser eller mineralutvinning i verneområdene dersom dette er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Naturmangfoldloven § 48 første ledd annet alternativ fastsetter at det kan gis dispensasjon dersom dette er nødvendig. Ved vurdering av om det er nødvendig med lavtflyving for å gjennomføre kartleggingen skal det legges til grunn at kartleggingen ikke kan gjennomføres på en rasjonell måte med andre metoder. Det skal videre legges til grunn at nødvendig detaljeringsgrad på kartleggingen ikke kan oppnås ved flyving i større høyde, over lavtflyvingsgrensen. Når det gjelder vurdering av tiltakets skadevirkninger på de interesser som er beskyttet av vernet må det særlig tas hensyn til tidspunktet hvor det er søkt om flyving. Konfliktnivået med dyre- og fuglelivet er gjennomgående lavere på sensommer og høst enn på vår og forsommer. Konfliktnivået med friluftslivsinteressene er tilsvarende også lavere utover høsten.

Når det kommer til friluftslivsinteressene og at «Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv», jf. § 1 i verneforskrift for Fulufjellet nasjonalpark, kan det tenkes at enkelte vil føle at omfattende bruk av luftfarkoster medfører ødeleggelse av følelsen av å være i urørte områder. Fulufjellet er en nasjonalpark med liten ferdsel, så forventningene om å være alene i urørt natur er nok stor. Det er derfor viktig å vise respekt for de som ferdes i fjellet. Det har i den forbindelse blitt stilt vilkår om at en i den grad det er mulig skal unngå overflyving i helger og fellesferien. Snøen faller forholdsvis tidlig i fjellområder og det er tydeliggjort i søknaden at det er viktig at registreringen skjer på barmark. Sett opp mot samfunnsnyttene av å tillate dette tiltaket, er dermed dette ikke stilt som et krav, som vil kunne vanskeliggjøre registreringsarbeidet. Det er imidlertid bemerket at flygingen burde skje så sent som mulig i juli måned for å ta størst mulig hensyn til dyre- og fuglelivet.

Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper §§ 8-12

Naturmangfoldloven § 7 sier at det skal fremgå av et vedtak hvordan de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 har vært anvendt i en sak og hvilken vekt de er tillagt.

Kunnskapsgrunnlaget som er nevnt i naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Med bakgrunn i forvaltningsplanens retningslinjer, naturfaglige sammenstillings- og registreringsmateriale som ble utarbeidet i forbindelse med verneplanprosessen for Fulufjellet, vurderes kunnskapen om dette området og konsekvensene av de omsøkte tiltakene til å være tilstrekkelig slik at det ikke er nødvendig å innhente ny kunnskap om dette. Selv om det ikke foreligger en fullstendig oversikt over



artsdata for dyrelivet innenfor de berørte områdene i både nasjonalparken og naturreservatet, kan man likevel anta at områdene innehar et dyreliv som vil være sårbart i yngle- og hekketiden og etterfølgende måneder når ungene er små og uselvstendige. Det må i den forbindelse bemerkes at det ikke er forsket mye på lavtflygingsproblematikk knyttet til dyrelivet, men ifølge Klima- og miljødepartementets rundskriv, vil den samlede støypåvirkningen for dyr som oppholder seg i kartleggingsområdet være ca. 5 minutter ved kartlegging fra småfly. Dette er en relativt kortvarig forstyrrelse som må kunne betegnes som forbigående. Lavtflyging vil imidlertid uansett kunne gi påvirkning i form av kortvarig stressrespons, som medfører mindre tid til beite, hvile og økt energibehov som følge av flukt. Slike ulemper vil variere fra art til art. Ettersom forstyrrelsen er kortvarig, vil kronisk stress for sårbare arter ikke være en veldig aktuell problemstilling.

Det anses med bakgrunn i det ovenstående at vi har tilstrekkelig kunnskap om dyrenes respons på kortvarig lavtflyging, slik at føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ikke vil bli aktuelt å bruke i denne saken.

Selv om det er gitt dispensasjoner til diverse inngrep i både nasjonalparken og naturreservatet tidligere, anses at det at den samlede belastningen av tidligere innvilgede tiltak - sammen med en eventuell kortvarig lavtflygingsepisode - ikke vil føre til en for stor belastning på områdene samlet sett, jf. naturmangfoldloven § 10.

NGU opplyser om at de ønsker å utføre kartleggingen på sommerhalvåret-tidlig høst fordi bakken da ikke vil være snødekket, og at dette er av stor betydning for å få gode resultater fra prosjektet. Dette er, som nevnt tidligere, ikke det beste tidspunktet for å unngå forstyrrelse på dyrelivet. (Daværende) Fylkesmannen i Innlandet satte i sitt generelle vedtak for naturreservatene, datert 03.06.2020, i den forbindelse et vilkår til tidspunktet som undersøkelsen kan gjennomføres på (utenom særlig hekketiden), slik at det ikke var aktuelt å gi dispensasjon til flyging i juni. Dette vilkåret, som angir ramme for start på flygingen, har vært relevant også i denne saken.

Det er ikke valgt å kommentere valgt driftsmetode og lokalisering, ettersom dette er forhold som ikke er aktuelle å endre på dersom prosjektet skal kunne gjennomføres. Det anses derfor at det ikke er nødvendig med avbøtende tiltak eller kostnadskrevenne tiltak for å unngå miljøskade, jf. naturmangfoldlovens §§ 11 og 12.

Presedensvirkning

Når det gjelder vurdering av presedensvirkning for vedtak om dispensasjon, legger departementet i sitt retningslinjeskriv til grunn at NGUs geofysiske kartlegging er å anse som en engangshendelse, der de innsamlede data gjøres offentlig tilgjengelig. Departementet viser videre til at NGU er et statlig organ, og at lavtflyvingen har et samfunnsnyttig formål. Vedtak om dispensasjon for NGUs lavtflyving vil derfor ha begrenset presedensvirkning.

(Daværende) Fylkesmannen i Innlandet skrev i sitt overordnede vedtak for verneområdene, datert 03.06.2020, at ettersom dette «[...]er en veldig spesifikk søknad, med et formål som det ikke er sannsynlig at mange andre vil søke om dispensasjon for å utføre, vurderer vi presedensvirkningen av en tillatelse for fremtidige avgjørelser til å være lav. Derimot vil presedensvirkningen av en tillatelse til lavtflyging i disse verneområdene kunne være høy når det gjelder de andre verneområdene som det også søkes om å flyge over i samme søknad. Vi ser dog ikke dette som et stort problem siden vi mener at flygingen er en forbigående forstyrrelse som kan utføres uten nevneverdige ulemper på verneverdiene i andre tilsvarende naturreservat, så lenge vi setter en begrensning på tidsperioden». Med bakgrunn i det ovenstående anses presedensvirkningen for å innvilge denne dispensasjonen som liten og er dermed ikke til hinder for å kunne gi tillatelse til dette tiltaket.

Konklusjon

Norges Geologiske Undersøkelse (NGU) fikk som tidligere nevnt godkjenning til dette oppdraget i 2020, i vedtak datert 07.07.2020. Med bakgrunn i covid19-restriksjoner kunne imidlertid ikke oppdraget gjennomføres i 2020 og NGU har dermed søkt om en videreføring av søknaden fra 2020,



over til 2021. Med bakgrunn i dette innvilger forvalter denne dispensasjonen med like vilkår og begrunnelse som i forrige vedtak.

Vilkårene for å kunne gi en dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt. Sett opp mot teamet dyreliv anses ikke tiltaket å stride mot vernebestemmelsenes formål eller at det påvirker verneverdiene nevneverdig. I denne vurderingen er det lagt stor vekt på at den samlede støypåvirkningen for dyr som oppholder seg i kartleggingsområdet vil være ca. 5 minutter ved kartlegging fra småfly. Det er også lagt vekt på at dette er et tiltak som sannsynligvis kun vil skje én gang, og deretter vil det ikke være behov for lignende tiltak i disse verneområdene på mange år. På bakgrunn av disse to vurderingene anses tiltaket å kunne gå for å være en forbigående forstyrrelse som det kan gis dispensasjon for etter naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Når det kommer til temaet friluftsliv og ferdsel i Fulufjellet nasjonalpark anses imidlertid tiltaket å kunne være noe mer i strid med nml § 48 første ledd, første alternativ. Det er imidlertid vurdert at tiltaket faller inn under nml § 48 første ledd andre alternativ - «[...]dersom vesentlige samfunnsinteresser ... gjør det nødvendig». Det er en vesentlig samfunnsinteresse at det gjennomføres en mest mulig fullstendig geologisk og geofysisk kartlegging av det norske fastlandsarealet, og NGU får derfor dispensasjon fra verneforskriftene for lavtflyging i Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet v/nasjonalparkforvalter gir, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, Norges Geologiske undersøkelse (NGU) dispensasjon - fra Forskrift om Fulufjellet nasjonalpark med forbud mot lavtflyging og Forskriften om Fregn naturreservat med forbud mot forstyrrelse av dyrelivet, til å gjennomføre lavtflyging under 300 meter - for utføring av geofysiske målinger fra fly. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

1. Lavtflyging kan bare skje i perioden fra 1. juli frem til 15. november 2021. Flygingen bør helst gjennomføres så sent som mulig i juli måned for å ta størst mulig hensyn til dyre- og fuglelivet.
2. Før flygingen i naturreservatet finner sted skal Statens naturoppsyn (SNO) v/Runa Skyrud varsles - tlf.: 950 77 606.
3. I Fulufjellet nasjonalpark, et område som er viktig for friluftsliv, bør det unngås flyving i helger og fellesferien så langt det er mulig.

Med hilsen

Ariane Bekk Norstad
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Vedlegg:

- 1 Kart Nasjonalparkstyret Fulufjellet
- 2 Videreføring av søknad - Fulufjellet NP - Fregn NR - fly - geofysiske målinger - Norges geologiske undersøkelse - NGU
- 3 Retningslinjer ved behandling av søknader om lavtflyging i verneområder, datert 13.08.2014

Kopi til:

Trysil kommune	Pb 200	2421	TRYSIL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER